

บทที่ 5

สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การวิจัย เรื่อง การประเมินผลโครงการบริการวิชาการแก่สังคม มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2556 – 2560 มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ประเมินโครงการบริการวิชาการแก่สังคม มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2556 – 2560 2) ศึกษาปัญหา และอุปสรรค การดำเนินโครงการบริการวิชาการแก่สังคมของมหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช และ 3) เสนอแนะแนวทาง ในการปรับปรุงนโยบายและแนวปฏิบัติการดำเนินงานโครงการบริการวิชาการแก่สังคมของ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช เก็บรวบรวมข้อมูลจาก 1) เอกสารที่เกี่ยวข้อง ประกอบด้วย ข้อมูล โครงการบริการวิชาการแก่สังคมประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2556 – 2560 ที่ได้รับการอนุมัติและจัดทำ สัญญา จำแนกตามแผนงานมีจำนวนทั้งสิ้น 803 โครงการ เอกสารรายงานการประชุมคณะกรรมการเพื่อ พิจารณาโครงการและติดตามผลการดำเนินงานโครงการบริการวิชาการแก่สังคม (เงินแผ่นดิน) ตั้งแต่ ปีงบประมาณ พ.ศ. 2556 – 2560 จำนวน 31 ฉบับ รายงานผลการดำเนินงานโครงการบริการวิชาการแก่ สังคม ตั้งแต่ปีงบประมาณ พ.ศ. 2555 – 2559 ของกองแผนงาน ข้อมูลโครงการวิจัยที่ได้รับอนุมัติ ทุนอุดหนุนการวิจัย โครงการบริการวิชาการแก่สังคม (อิงรูปแบบวิจัย) ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2556 – 2558 ของสถาบันวิจัยและพัฒนา รายงานการวิจัยโครงการบริการวิชาการสังคมของมหาวิทยาลัยสืบค้น จากเว็บไซต์ของสถาบันวิจัยและพัฒนา (<http://ird.stou.ac.th/>) แผนแม่บทบริการวิชาการแก่สังคม มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ระยะ 5 ปี (พ.ศ. 2558 – 2562) และแผนยุทธศาสตร์มหาวิทยาลัย- สุโขทัยธรรมาธิราช ระยะ 5 ปี (พ.ศ. 2556 -2560) ซึ่งเป็นการศึกษาข้อมูลเอกสารจากประชากรทั้งหมด และ 2) กลุ่มผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ได้แก่ เจ้าหน้าที่หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง คือเจ้าหน้าที่กองแผนงานที่เป็น ผู้รับผิดชอบงบประมาณแผ่นดินโครงการบริการวิชาการแก่สังคม เจ้าหน้าที่กองพัสดุ เจ้าหน้าที่สถาบันวิจัย และพัฒนา ใช้การเลือกกลุ่มผู้ให้ข้อมูลแบบเจาะจง เครื่องมือในการวิจัย ประกอบ แบบบันทึกข้อมูล แบบ สัมภาษณ์เชิงลึก และประเด็นการสนทนากลุ่ม และ ตาราง TOWS MATRIX โดยแบบบันทึกข้อมูลใช้ในการ เก็บรวบรวมจากแหล่งข้อมูลเอกสารแบบสัมภาษณ์เชิงลึกสำหรับเก็บข้อมูลเชิงคุณภาพ ด้านบริบท ด้าน ปัจจัยเบื้องต้น ด้านกระบวนการดำเนินงาน โดยมีการพัฒนาและการหาคุณภาพเครื่องมือ โดยผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 คน เพื่อตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา (Content Analysis) ผลการศึกษาสรุปได้ ดังนี้

1. สรุป และอภิปรายผลการวิจัย

1.1 ข้อมูลพื้นฐานผลการดำเนินการโครงการบริการวิชาการแก่สังคมประจำปีงบประมาณ พ.ศ.2556 – 2560

ในการดำเนินงานโครงการบริการวิชาการแก่สังคมประจำปีงบประมาณ พ.ศ.2556 – 2560 ของมหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราชมีข้อมูลผลการดำเนินการ โดยในด้านจำนวนโครงการบริการวิชาการแก่สังคม พบว่า ในปีงบประมาณ 2556-2560 มหาวิทยาลัยมีโครงการบริการวิชาการแก่สังคมจำนวนทั้งสิ้น 803 โครงการโดยปีงบประมาณที่มีจำนวนโครงการบริการวิชาการมากที่สุดคือปีงบประมาณ 2560 รองลงมาเป็นปีงบประมาณ 2559 และปีงบประมาณที่มีโครงการน้อยที่สุดคือปีงบประมาณ 2557 สำหรับรายละเอียดจำนวนแผนงานและชื่อแผนงานของปีงบประมาณ พ.ศ. 2556 -2560 พบว่า ในปีงบประมาณ 2556 มหาวิทยาลัยกำหนดให้มีแผนงาน 14 แผนงาน คือ 1) แผนงานบริการวิชาการแก่สังคมตามยุทธศาสตร์ของมหาวิทยาลัย 2) แผนงานบริการวิชาการแก่สังคมของ 12 สาขาวิชา 3) แผนงานการส่งเสริมงานวิจัยไปสู่การให้บริการวิชาการแก่สังคม (โครงการใหม่) 4) แผนงานการนำข้อค้นพบจากการวิจัยไปสู่การให้บริการวิชาการแก่สังคม (โครงการเดิม) 5) แผนงานการให้บริการวิชาการแก่สังคมผ่านสื่ออิเล็กทรอนิกส์ 6) แผนงานส่งเสริมศิลปะและวัฒนธรรมเพื่อการบริการวิชาการแก่สังคม 7) แผนงานพัฒนาทรัพยากรเพื่อยกระดับคุณภาพชีวิตของประชาชนชุมชน (ทุกหน่วยงาน) 8) แผนงานบริการวิชาการแก่สังคมของศูนย์วิทยพัฒนา 9) แผนงานบริการวิชาการแก่สังคมในวินสถานปนาของมหาวิทยาลัย 10) แผนงานส่งเสริมชมรมนักศึกษา มสธ. เพื่อบริการวิชาการแก่สังคม 11) แผนงานโครงการหนึ่งมหาวิทยาลัยหนึ่งจังหวัด 12) แผนงานฟื้นฟูคุณภาพชีวิตจากผู้ป่วยสภภัยพิบัติ 13) แผนงานการให้บริการวิชาการแก่สังคมนำไปสู่การวิจัย และ 14) แผนงานเตรียมความพร้อมสู่ประชาคมอาเซียน สำหรับจำนวนเงินงบประมาณโครงการบริการวิชาการแก่สังคมที่ได้รับจัดสรร พบว่า ปีงบประมาณ 2556 – 2560 มหาวิทยาลัยได้จัดสรรเงินงบประมาณโครงการบริการวิชาการแก่สังคม จำนวน 136,959,934 บาท โดยปีงบประมาณที่จัดสรรเงินงบประมาณมากที่สุด คือ ปี 2556 รองลงมา คือปี 2560 และปีที่จัดสรรเงินงบประมาณน้อยที่สุด คือปี 2558 ด้านจำนวนผู้รับบริการโครงการบริการวิชาการแก่สังคม พบว่า มีจำนวนผู้รับบริการทั้งสิ้น 131,400 คน โดยปีงบประมาณที่มีจำนวนผู้รับบริการมากที่สุด คือ ปี 2559 จำนวน 34,472 คน รองลงมา คือ ปี 2560 จำนวน 25,553 คน และปีที่มีจำนวนผู้รับบริการน้อยที่สุด คือ ปี 2557 จำนวนผู้รับบริการวิชาการฯ 20,343 คน กลุ่มเป้าหมายผู้รับบริการโครงการบริการวิชาการแก่สังคมส่วนใหญ่เป็นประชาชนทั่วไป/ผู้ว่างงาน รองลงมาเป็นนักเรียน/นักศึกษา โดยกลุ่มเป้าหมายผู้รับบริการโครงการบริการวิชาการแก่สังคมน้อยที่สุด เป็นพระภิกษุ

1.2 ผลการประเมินโครงการบริการวิชาการแก่สังคมมหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2556 – 2560 ตามรูปแบบการประเมิน CIPP

ในการประเมินโครงการบริการวิชาการแก่สังคมมหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2556 – 2560 ตามรูปแบบการประเมิน CIPP มีด้วยการวิเคราะห์ตามกรอบการประเมินแบบซีป (CIPP MODEL) ประกอบด้วย

1.2.1 ผลการประเมินโครงการบริการวิชาการแก่สังคมมหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2556 – 2560 ด้านบริบท (Context) เป็นการวิเคราะห์ความสอดคล้องระหว่างความคาดหวังของนโยบายบริการวิชาการแก่สังคมของมหาวิทยาลัยกำหนด แผนแม่บทพันธกิจ ด้านบริการวิชาการแก่สังคมของมหาวิทยาลัยระหว่างปี 2556-2558 และพันธกิจที่ 3 : บริการวิชาการ สังคม ประเด็นยุทธศาสตร์ที่ 5 : พัฒนาคุณภาพการให้บริการวิชาการแก่สังคมฯ ในแผนพัฒนามหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช พ.ศ.2556 - 2560 แผนแม่ทบบริการวิชาการแก่สังคม มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ระยะ 5 ปี (พ.ศ. 2558-2562) และความเป็นจริงของการจัดทำโครงการบริการวิชาการสังคมของมหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ประจำปีงบประมาณ พ.ศ.2556 – 2560 ผลจากการสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลในส่วนผู้รับผิดชอบโครงการบริการวิชาการแก่สังคมส่วนใหญ่มีความเห็นค่อนข้างสอดคล้องตรงกันว่าแผนแม่ทบบริการวิชาการแก่สังคมของมหาวิทยาลัยฉบับก่อนนี้จะมีแผนแม่ทบบริการวิชาการ ระยะ 5 ปี ซึ่งเป็นแผนแม่ทบบริการที่มหาวิทยาลัยโดยกองแผนงานกำหนดขึ้นเป็นรายปี และหลังที่มหาวิทยาลัยมีแผนแม่ทบบริการวิชาการแก่สังคม ระยะ 5 ปี ซึ่งเริ่มใช้เมื่อปีงบประมาณ พ.ศ. 2558 เป็นต้นมานั้น มีความสอดคล้องในความคาดหวังทั้งในระดับความสอดคล้องของแผนแม่ทบบริการวิชาการแก่สังคมของมหาวิทยาลัยกับยุทธศาสตร์ชาติ ยุทธศาสตร์ของกระทรวงที่มหาวิทยาลัยสังกัด รวมทั้งสอดคล้องไปด้วยกันกับประเด็นยุทธศาสตร์ตามแผนพัฒนามหาวิทยาลัย ซึ่งสาขาวิชาและสำนักส่วนใหญ่ได้ถ่ายทอดสู่แผนงานของหน่วยงาน บรรจุในแผนปฏิบัติราชการประจำปีอยู่แล้วรวมทั้งมีการชี้แจงบุคลากรในสังกัดทราบและนำไปกำหนดจัดทำโครงการบริการวิชาการฯ ด้วยซึ่งสำหรับสาขาวิชาผ่านช่องทางการประชุมคณะกรรมการประจำสาขาวิชา เป็นประจำทุกเดือน หน่วยงานอื่นๆ เช่น สำนัก และ ศวช. อยู่ในรูปแบบการเวียนแจ้งเอกสารประชาสัมพันธ์การเปิดรับคำขอโครงการบริการวิชาการฯ ของกองแผนงานบ้าง หรือ การมอบหมายจากผู้อำนวยการศูนย์ให้ผู้ที่เกี่ยวข้องรับไปจัดทำคำขอโครงการบริการวิชาการฯ โดยตรงบ้าง นอกจากนี้ผู้รับผิดชอบโครงการบริการวิชาการบางหน่วยงานได้จัดบริการวิชาการแก่สังคมจำนวนหนึ่งจัดทำโครงการโดยพิจารณาเครือข่ายความร่วมมือกับหน่วยงานอื่นซึ่งมีความร่วมมือกันในการปฏิบัติงานของสาขาวิชาและหน่วยงานอยู่แล้ว ด้วยเหตุผลเพื่อความสะดวกและความเป็นไปได้ในการจัดทำโครงการบริการวิชาการฯ บ้าง ตอบโจทย์ความต้องการของหน่วยงานเพื่อประโยชน์

ในการนำโครงการบริการวิชาการฯ ไปใช้ประโยชน์บ้าง หรือตอบยุทธศาสตร์ของหน่วยงานอื่นตามความถนัด จุดเด่นในศาสตร์ที่สาขาวิชาเปิดสอนบ้าง เป็นต้น

1.2.2 ด้านปัจจัยเบื้องต้น (Input) เป็นการศึกษาและประเมินความพร้อมด้านทรัพยากรที่จะให้ในการดำเนินโครงการบริการวิชาการแก่สังคม ได้แก่ ความพร้อมด้านงบประมาณ ความพร้อมด้านบุคลากร และระเบียบฯ รับรองรับการปฏิบัติงาน การเบิกจ่ายการจัดซื้อจัดจ้าง เป็นต้น ข้อมูลที่เก็บรวบรวมได้จากการสัมภาษณ์ผู้รับผิดชอบหรือหัวหน้าโครงการ ดังนี้

1) ความพร้อมด้านงบประมาณ พบว่า การจัดทำโครงการบริการวิชาการแก่สังคม ตั้งแต่ปีงบประมาณ พ.ศ. 2556 - 2560 ได้รับงบประมาณสนับสนุนจากงบประมาณแผ่นดินจำนวนรวมทั้งสิ้น 136,959,934 บาท แต่ละปีงบประมาณได้รับการจัดสรรงบประมาณแผ่นดินสำหรับโครงการบริการวิชาการแก่สังคม ดังนี้ ปีงบประมาณ พ.ศ. 2556 งบประมาณที่ได้รับจำนวน 34,194,453 บาท ปีงบประมาณ พ.ศ. 2557 งบประมาณที่ได้รับจัดสรรจำนวน 23,478,233 บาท ปีงบประมาณ พ.ศ. 2558 งบประมาณที่ได้รับจัดสรรจำนวน 22,825,787 บาท ปีงบประมาณ พ.ศ. 2559 งบประมาณที่ได้รับจัดสรรจำนวน 24,006,470 บาท และปีงบประมาณ พ.ศ. 2560 งบประมาณที่ได้รับจัดสรรจำนวน 32,454,991 บาท ปีงบประมาณที่จัดสรรเงินงบประมาณมากที่สุด คือ ปีงบประมาณ พ.ศ. 2556 และปีที่ได้รับจัดสรรงบประมาณน้อยที่สุดคือปีงบประมาณ พ.ศ. 2558 ในความคิดเห็นของผู้รับบริการหรือหัวหน้าโครงการบริการวิชาการฯ นั้น พบว่า มหาวิทยาลัยมีความพร้อมในด้านงบประมาณที่จะจัดสรรให้จัดทำโครงการบริการวิชาการแก่สังคมในทุกแผนได้เพียงพอ

2) ความพร้อมด้านบุคลากร ในการจัดทำโครงการบริการวิชาการแก่สังคมมีบุคลากรที่เกี่ยวข้อง โดยพบว่า

2.1) ผู้รับผิดชอบโครงการหรือหัวหน้าโครงการส่วนใหญ่มีความพร้อมในการจัดทำโครงการบริการวิชาการ เช่น มีความพร้อมในด้านศาสตร์ ความถนัด และความสนใจในประเด็นหรือโครงการบริการวิชาการฯ ที่จะจัดทำ มีกลุ่มเป้าหมายในการจัดบริการวิชาการฯ โดยการสอบถาม สืบหาความต้องการ ปัญหาและความต้องการในการแก้ปัญหาเพื่อให้ได้ประเด็นในการเขียนโครงการบริการวิชาการฯ มีเครือข่ายในการจัดทำโครงการบริการวิชาการฯ เพื่อให้เกิดความมั่นใจว่าจะสามารถดำเนินการให้แล้วเสร็จตามแนวปฏิบัติที่มหาวิทยาลัยกำหนด

2.2) เจ้าหน้าที่หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ เจ้าหน้าที่กองพัสดุ เจ้าหน้าที่สถาบันวิจัยและพัฒนาซึ่งทำหน้าที่ในการตรวจสอบตามระเบียบ แนวปฏิบัติที่เกี่ยวข้องในการเบิกจ่ายงบประมาณเพื่อการจัดทำโครงการบริการวิชาการฯ เป็นผู้มีความรู้ ความเข้าใจในการปฏิบัติงาน รวมทั้งแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้น จากการสัมภาษณ์เจ้าหน้าที่กองพัสดุพบว่า ปัญหาที่พบจะเกิดจากผู้รับผิดชอบหรือหัวหน้าโครงการบริการรายใหม่ที่อาจไม่เข้าใจระเบียบการเบิกจ่าย ปัญหาเอกสารมาล่าช้ากระชั้นชิดไม่

สามารถเข้าช่องทางเบิกจ่ายตามปกติได้ ต้องส่งเรื่องคืนเพื่อขอคำชี้แจงเหตุผลประกอบการเบิกว่าล่าช้าจากเหตุใด ส่วนใหญ่เป็นกรณีล่วงเลยเวลา ในส่วนนี้เจ้าหน้าที่กองพัสดุมีความพร้อม ความแม่นยำเกี่ยวกับระเบียบ และได้ให้คำแนะนำในการแก้ไขปัญหา ผู้ที่พบปัญหาเป็นเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องกับการยืมเงินซึ่งจะเป็นผู้ที่ต้องนำคำแนะนำของเจ้าหน้าที่กองพัสดุไปแก้ไขปัญหาเพื่อให้สามารถเบิกจ่ายได้สำหรับผู้รับบริการที่เป็นหัวหน้าโครงการบริการจึงอาจไม่ได้ทราบว่าปัญหาดังกล่าวเกิดขึ้น (นางสาวอารยาฯ) ในส่วนของเจ้าหน้าที่สถาบันวิจัยและพัฒนาซึ่งรับผิดชอบในการประสานงานแผนงานที่ 3 แผนงานการส่งเสริมงานวิจัยไปสู่การให้บริการวิชาการแก่สังคม ซึ่งเป็นประเภทโครงการบริการวิชาการแก่สังคมอิงรูปแบบการวิจัย และแผนงานที่ 4 แผนงานการนำข้อค้นพบจากการวิจัยไปสู่การให้บริการวิชาการแก่สังคมตรวจสอบกลั่นกรองข้อมูลหลักฐานเพื่อประกอบการเบิกจ่ายรวมทั้งทำหน้าที่ในการเบิกจ่ายจ่ายโครงการบริการวิชาการตามรายการต่างๆ มีระเบียบรองรับในการปฏิบัติงานอยู่แล้ว ดังนั้น เจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องในส่วนของสถาบันวิจัยและพัฒนาจึงมีความพร้อมในการปฏิบัติงาน

3) ความพร้อมในด้านระเบียบฯ รองรับการทำงาน โดยในการจัดทำโครงการบริการวิชาการฯ มหาวิทยาลัยมีระเบียบ ประกาศ ที่เกี่ยวข้องในการเบิกจ่ายเพื่อดำเนินงานโครงการบริการวิชาการแก่สังคมของมหาวิทยาลัย พบว่า มหาวิทยาลัยมีความพร้อมในด้านระเบียบฯ รองรับการทำงานการจัดทำโครงการบริการวิชาการแก่สังคม อย่างไรก็ดี หากมีรายการค่าใช้จ่ายที่ไม่มีระเบียบกระทรวงการคลังรองรับ มหาวิทยาลัยโดยหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง อาทิ กองแผนงาน กองคลังทำหนังสือทำความเข้าใจกับกรมบัญชีกลาง

1.2.3 ด้านกระบวนการดำเนินงาน (Process) เป็นการประเมินตั้งแต่กระบวนการจัดทำโครงการบริการวิชาการสังคม การพิจารณาอนุมัติให้ดำเนินการโครงการบริการวิชาการแก่สังคม การเบิกจ่าย การจัดทำกิจกรรมโครงการ การติดตามโครงการ การรายงานผลการดำเนินงานโครงการบริการวิชาการแก่สังคม ข้อมูลจากการสัมภาษณ์และข้อมูลจากเอกสารรายงานการประชุมคณะทำงานฯ เอกสารกองแผนงาน โดยพบว่า กองแผนงาน ซึ่งเป็นผู้รับผิดชอบแผนงานโครงการทั้งหมด และสถาบันวิจัยและพัฒนา ที่รับผิดชอบแผนงานที่ 3 และแผนงานที่ 4 มีการกำหนดกระบวนการ หลักเกณฑ์ แนวปฏิบัติ และแนวทางการจัดสรรงบประมาณ โดยจัดทำเป็นคู่มือการจัดทำโครงการบริการวิชาการฯ เผยแพร่ไว้อย่างชัดเจน รวมถึงมีการประชาสัมพันธ์ให้กับผู้ขอรับจัดสรรงบประมาณโครงการบริการวิชาการแก่สังคมเป็นประจำทุกปีก่อนการเปิดรับโครงการ ดังนี้

1) ขั้นตอนการจัดทำโครงการบริการวิชาการสังคม ประกอบด้วย การประชาสัมพันธ์ และการจัดประชุมชี้แจงแนวทางการดำเนินโครงการบริการวิชาการแก่สังคม

1.1) การประชาสัมพันธ์และการจัดประชุมชี้แจงแนวทางการดำเนินโครงการบริการวิชาการแก่สังคม โดยกองแผนงานในฐานะฝ่ายเลขานุการคณะทำงานได้นำเสนอที่ประชุมคณะทำงานเพื่อ

พิจารณาโครงการและติดตามผลการดำเนินงานโครงการบริการวิชาการแก่สังคม (งบประมาณแผ่นดิน) มีการจัดทำเอกสาร แบบฟอร์ม และคู่มือการจัดทำโครงการบริการวิชาการฯ เผยแพร่ด้วย สำหรับแผนงานที่ 3 และแผนงานที่ 4 สถาบันวิจัยและพัฒนาเป็นหน่วยงานที่รับผิดชอบ มีการจัดทำเป็นประกาศของสถาบันวิจัยและพัฒนาประชาสัมพันธ์การเปิดรับข้อเสนอโครงการวิจัยตามแผนงาน 3 และการจัดทำคำขอในแผนงานที่ 4 เป็นประจำทุกปีแยกต่างหากจากเอกสารกองแผนงาน และประชาสัมพันธ์ไปยังหน่วยงาน

1.2) การจัดทำคำขอโครงการบริการวิชาการ ประกอบด้วยผู้เกี่ยวข้อง 2 ส่วน คือ หน่วยงาน/สาขาวิชา ภายหลังได้รับแจ้งการเปิดรับคำขอของงบประมาณ จะประชาสัมพันธ์ให้คณาจารย์ในสังกัดทราบ โดยผู้สนใจเสนอหัวข้อ/โครงการในช่วงระยะเวลาการเปิดรับทุน บางสาขาวิชา กรรมการประจำสาขาวิชาจะเป็นผู้แจ้งคณาจารย์และตัวแทนแต่ละแขนงวิชาทราบข้อมูลการเปิดรับข้อเสนอโครงการบริการวิชาการสังคม/ข่าวสารด้านการวิจัย โดยให้อาจารย์ส่งหัวข้อโครงการบริการวิชาการตามความสนใจในแผนงาน หัวข้อโครงการที่จะทำ กลุ่มเป้าหมายผู้รับบริการ บางโครงการ/บางสาขาวิชามีขั้นตอนการจัดกลุ่มอาจารย์ตามประเด็นนำปัญหา เช่น ปัญหาการอ่านหนังสือไม่ออก ปัญหาเกี่ยวกับการสื่อสารทางการเมือง ที่สำรวจจากเครือข่ายของสาขาวิชา ให้อาจารย์ที่สนใจเสนอโครงการบริการวิชาการจัดกลุ่มเพื่อเสนอขอรับทุน สำหรับหน่วยงานอื่น เช่น สำนักบริการการศึกษา ศวช. ประชาสัมพันธ์แจ้งบุคลากรในสังกัดทราบข่าวสารการเปิดรับคำขอโครงการบริการวิชาการฯ โดย ศวช. บางศูนย์อาจมีการประชุมมอบหมายจากผู้อำนวยการศูนย์ให้จัดทำโครงการ

สำหรับในส่วนของผู้รับผิดชอบโครงการเข้าร่วมประชุมชี้แจงแนวทางการดำเนินโครงการบริการวิชาการแก่สังคมในปีที่สนใจจะจัดทำโครงการบริการวิชาการฯ แต่ส่วนใหญ่รับทราบหลักเกณฑ์ แนวปฏิบัติในการจัดทำคำขอโครงการบริการวิชาการฯ และแนวทางการจัดสรรงบประมาณจากเอกสารประชาสัมพันธ์ที่ทางกองแผนงานเวียนแจ้ง สำหรับสาขาวิชาคณาจารย์จะจัดทำคำขอด้านเนื้อหาเพื่อเสนอคณะกรรมการประจำสาขาวิชาพิจารณาก่อนส่งกองแผนงาน โดยมีเจ้าหน้าที่หน่วยเลขากิจช่วยดูแลความถูกต้องของแบบฟอร์ม การจัดทำรายการค่าใช้จ่ายก่อนส่งกองแผนงาน รวมทั้งดูแลในการกรอกคำขอฯ เข้าสู่ระบบ e-Social โดยมีผู้รับผิดชอบหรือหัวหน้าโครงการบางหน่วยงาน/สาขาวิชาระบุปัญหาในการจัดทำคำขอโครงการบริการวิชาการฯ ว่าได้ทราบข้อมูลค่อนข้างกระชั้นชิด ทำให้การจัดทำคำขอไม่สมบูรณ์เท่าที่ควรจึงได้รับแจ้งให้ปรับแก้ไขโดยเฉพาะรายการคำขออัตราค่าใช้จ่าย หรือบางสาขาวิชาไม่มีผู้สนใจขอรับทุนในแผนงานที่ 2 ซึ่งเป็นแผนงานที่จัดสรรงบประมาณให้สาขาวิชาและสำนักที่มีอาจารย์ประจำซึ่งทำให้สาขาวิชาเสียสิทธิ

1.3) การพิจารณาอนุมัติโครงการบริการวิชาการฯ เมื่อผู้รับผิดชอบหรือหัวหน้าโครงการส่งเอกสารคำขอโครงการบริการวิชาการฯ และนำเข้าสู่ระบบ e-Social เจ้าหน้าที่กองแผนงานจะวิเคราะห์คำขอตามแผนงาน ให้ความเห็นเบื้องต้น วิเคราะห์รายการค่าใช้จ่าย และเสนอคณะทำงานเพื่อ

พิจารณาโครงการและติดตามผลการดำเนินงานโครงการบริการวิชาการแก่สังคม (งบประมาณแผ่นดิน) พิจารณาโดยการประชุมซึ่งประชุมเดือนละครั้ง ซึ่งในปีงบประมาณ พ.ศ. 2558 คณะทำงานฯ มีมติให้จัดตั้งคณะทำงานย่อยเพื่อพิจารณาและติดตามผลการดำเนินงานโครงการบริการวิชาการแก่สังคม (เงินแผ่นดิน) และมอบรองอธิการบดีฝ่ายต่างๆ เป็นประธานแผนงานย่อย จำนวน 6 แผนงาน โดยคณะทำงานย่อยฯ มีบทบาทหน้าที่ (1) พิจารณาก่อนกรอกรอโครงการบริการวิชาการแก่สังคมตามที่มีการเสนอขอจัดสรรงบประมาณตามแผนงานก่อนนำเสนอคณะทำงานเพื่อพิจารณาโครงการและติดตามผลการดำเนินงานโครงการบริการวิชาการแก่สังคม (เงินแผ่นดิน) พิจารณาอนุมัติฯ และ (2) ให้ข้อเสนอแนะในส่วนที่เกี่ยวข้องเบื้องต้นในการดำเนินงานและผลการดำเนินงานเมื่อสิ้นสุดโครงการ เสนอต่อคณะทำงานซึ่งปรากฏว่าคณะทำงานในแผนงานที่ 5 : แผนงานการให้บริการวิชาการแก่สังคมผ่านสื่ออิเล็กทรอนิกส์ขอหารือเกี่ยวกับความชัดเจนในบทบาทหน้าที่ และในปีงบประมาณ พ.ศ. 2560 จึงให้มีการแต่งตั้งคณะทำงานก่อนกรอกรอตามแผนงาน จำนวน 4 แผนงาน ต่อมาในปีงบประมาณ พ.ศ. 2559 – 2560 คณะทำงานฯ กำหนดการพิจารณาอนุมัติคำขอ จำนวน 5 รอบ

1.4) การเบิกจ่าย การจัดทำกิจกรรมโครงการ ผู้รับผิดชอบหรือหัวหน้าโครงการบริการวิชาการฯ ดำเนินการจัดทำกิจกรรมต่างๆ ตามระยะเวลาที่ระบุในแผนงานเอกสารคำขอโครงการในส่วนการประสานงานกลุ่มเป้าหมาย พื้นที่ วิทยาการ ผู้รับผิดชอบหรือหัวหน้าโครงการบริการวิชาการดำเนินการเองเพื่อจัดทำโครงการ ในกรณีที่มีการจัดซื้อจัดจ้างแล้วคณาจารย์สาขาวิชา คณาจารย์สำนักส่วนใหญ่มีเจ้าหน้าที่หน่วยเลขาคิจสาขาช่วยงาน โดยกองแผนงานในฐานะเลขานุการคณะทำงานรายงานผลการดำเนินงานและการเบิกจ่ายเงินงวดต่อที่ประชุมคณะทำงาน อย่างไรก็ตาม การจัดทำโครงการบริการวิชาการฯ และการเบิกจ่ายเงินงวดไม่เป็นไปตามแผนงานจำเป็นต้องมีการขอเงินไว้เบิกเหลือมปีงบประมาณ ซึ่งหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ กองคลังรวบรวมและเสนอที่ประชุมคณะกรรมการการเงินและทรัพย์สินพิจารณาและกองแผนงานในฐานะฝ่ายเลขานุการได้แจ้งที่ประชุมคณะทำงานฯ รับทราบการอนุมัติการขยายเวลาการเบิกจ่ายเงินกันไว้เบิกเหลือมปีงบประมาณ และรับทราบงบประมาณคงเหลือของโครงการบริการวิชาการฯ ในการประชุมคณะทำงานครั้งแรกของทุกปีงบประมาณ

1.5) การติดตามการรายงานผลการดำเนินงาน ในส่วนของกองแผนงานในฐานะฝ่ายเลขานุการคณะทำงานฯ มีการติดตามและรายงานผลการดำเนินงานและการเบิกจ่าย ในวาระแจ้งเพื่อทราบเริ่มตั้งแต่ผลการอนุมัติโครงการบริการวิชาการแก่สังคม ประจำปี และจัดทำสัญญาแล้ว สรุปผลการใช้จ่ายงบประมาณและสถานะโครงการบริการวิชาการแก่สังคม ประจำปี ผลการใช้จ่ายเงินของโครงการบริการวิชาการฯ ที่ดำเนินการไม่แล้วเสร็จ ผลการใช้จ่ายเงินกันเหลือมปีงบประมาณ การปิดโครงการบริการวิชาการฯ และผลการดำเนินงานตามตัวชี้วัดที่สำนักงบประมาณกำหนด รวมทั้งการติดตามโดยหน่วยงานภายนอกมหาวิทยาลัยที่มีบทบาทในการติดตามการใช้จ่ายงบประมาณให้เกิดประสิทธิภาพ อาทิ

คณะรัฐมนตรีให้นโยบายการเร่งรัดติดตามการเบิกจ่ายงบประมาณ สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษามีบันทึกแจ้งมาตรการติดตามเร่งรัดค่าใช้จ่ายงบประมาณภาครัฐมายังมหาวิทยาลัย ซึ่งคณะทำงานฯ ได้มีมติให้เร่งรัดการเบิกจ่ายเงินกันไว้เบิกเหลือมปีงบประมาณให้สามารถเบิกจ่ายภายในไตรมาสที่ 1 ของปีงบประมาณ โดยเฉพาะในส่วนของรายจ่ายประจำที่ก่อหนี้ผูกพันแล้ว การรายงานวิเคราะห์ระดับความสำเร็จของการดำเนินงานจากการใช้จ่ายเงินงบประมาณ (PART) ที่กองแผนงานรับผิดชอบในการจัดทำรายงานการวิเคราะห์เพื่อส่งสำนักงบประมาณ และการเตรียมการจัดทำรายงานการประกันคุณภาพการศึกษาตามตัวบ่งชี้ที่คาดว่าจะเกี่ยวข้องกับบริการวิชาการแก่สังคม การติดตามเร่งรัดการใช้จ่ายตามมติคณะรักษาความสงบแห่งชาติ เอกสารกองแผนงานเรื่องรายงานผลการดำเนินงานโครงการบริการวิชาการแก่สังคม

1.2.4 ด้านผลของโครงการ (Product) เป็นการประเมินผลการประเมินความสำเร็จของผลการดำเนินการโครงการบริการวิชาการแก่สังคม ในระดับผลผลิต (Output) พบว่า การดำเนินงานโครงการบริการวิชาการแก่สังคมส่วนใหญ่บรรลุตามเป้าหมายของโครงการบริการวิชาการแก่สังคมที่มหาวิทยาลัยกำหนด มีเพียงเป้าหมายด้านจำนวนผู้เข้ารับการอบรม ปีงบประมาณ 2556 มีจำนวน 20,629 คน และปีงบประมาณ 2557 มีจำนวน 19,754 คน เป้าหมายด้านร้อยละของงานบริการวิชาการแล้วเสร็จตามระยะเวลาที่กำหนด ปีงบประมาณ 2556 ร้อยละ 87.65 ปีงบประมาณ 2558 ร้อยละ 86.00 และปีงบประมาณ 2559 ร้อยละ 74.00 ต่ำกว่าเป้าหมายที่กำหนด นอกจากนี้ เป้าหมายด้านการเบิกจ่ายการให้บริการวิชาการแก่สังคมตามงบประมาณที่ได้รับจัดสรรยังพบว่าต่ำกว่าเป้าหมายที่กำหนดในทุกๆ ปีงบประมาณ ในระดับผลลัพธ์ (Outcome) พบว่า การดำเนินงานโครงการบริการวิชาการแก่สังคมทุกปีงบประมาณบรรลุตามเป้าหมายของโครงการบริการวิชาการแก่สังคมที่มหาวิทยาลัยกำหนด และในส่วนของงานบูรณาการงานบริการวิชาการแก่สังคมกับการจัดการเรียนการสอน และประโยชน์หรือผลกระทบของการให้บริการวิชาการแก่สังคม โดยมุ่งประเมินแผนงานที่ตอบสนองเกณฑ์การประกันคุณภาพการศึกษา ตัวบ่งชี้ที่ 5.8 และการประเมินคุณภาพภายนอกกรอบสาม ระดับอุดมศึกษา (พ.ศ.2554 - 2558) และตัวบ่งชี้ที่ 8 เป็นมุ่งเน้นเพื่อพัฒนา/ปรับปรุงการเรียนการสอนและการวิจัย กลไกการบูรณาการงานบริการวิชาการ การวิจัย ซึ่งมีแผนงานบริการวิชาการแก่สังคมที่เกี่ยวข้อง คือ แผนงานที่ 2 แผนงานบริการวิชาการแก่สังคมของ 12 สาขาวิชา แผนงานที่ 3 แผนงานการส่งเสริมงานวิจัยไปสู่การให้บริการวิชาการแก่สังคม (โครงการใหม่) แผนงานที่ 4 แผนงานการนำข้อค้นพบจากการวิจัยไปสู่การให้บริการวิชาการแก่สังคม (โครงการเดิม) และแผนงานที่ 13 แผนงานการให้บริการวิชาการแก่สังคมนำไปสู่การวิจัย 4 แผนงาน โดยพบว่า

- ปีงบประมาณ 2556 ในจำนวน 4 แผนงาน มี 2 แผนงานที่มีการนำเสนอข้อมูลการบูรณาการงานบริการวิชาการแก่สังคมกับการจัดการเรียนการสอน และประโยชน์หรือผลกระทบของ

แผนงานบริการวิชาการแก่สังคมของ 12 สาขาวิชา 2 สำนัก และแผนงานที่ 3 แผนงานการนำข้อค้นพบจากการวิจัยไปสู่การให้บริการวิชาการแก่สังคม

1.3 ปัญหาและอุปสรรคการดำเนินการโครงการบริการวิชาการแก่สังคมของมหาวิทยาลัย- สุโขทัยธรรมาธิราช

การจัดทำโครงการบริการวิชาการแก่สังคมของมหาวิทยาลัย พบว่า ปัญหา อุปสรรคในเชิงโครงสร้างการบริหารการจัดทำบริการวิชาการแก่สังคมของมหาวิทยาลัย และปัญหา อุปสรรคการดำเนินงานโครงการบริการวิชาการแก่สังคม ดังนี้

1.3.1 ปัญหา อุปสรรคในเชิงโครงสร้างการบริหารการจัดทำบริการวิชาการแก่สังคมของมหาวิทยาลัย

1) ปัญหา อุปสรรคเชิงโครงสร้างในขั้นตอนการจัดทำแผนแม่บท แผนงานย่อยและกรอบวงเงินงบประมาณแผนงานบริการวิชาการฯ เนื่องจากแผนแม่บทบริการวิชาการแก่สังคมในช่วงระยะเวลาปีงบประมาณ พ.ศ. 2556 ถึงปีงบประมาณ พ.ศ. 2558 มีลักษณะเป็นแผนแม่ทบบริการวิชาการฯ รายปี โดยกองแผนงานในฐานะฝ่ายเลขานุการคณะทำงานฯ จะนำเสนอคณะทำงานฯ พิจารณา (1) จำนวนแผนงานและรายชื่อแผนงานบริการวิชาการ (2) กรอบวงเงินงบประมาณโครงการบริการวิชาการแก่สังคมแต่ละแผนงานให้ความเห็นชอบ ก่อนที่จะประชาสัมพันธ์เปิดรับคำขอโครงการบริการวิชาการ ผลจากการกำหนดแผนแม่ทบบริการวิชาการฯ รายปี ล่วงหน้าก่อนจัดประชุมชี้แจงฯ ของกองแผนงานอาจเป็นสาเหตุที่มีผลต่อการวางแผนจัดทำคำขอโครงการบริการวิชาการได้ จากข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์ผู้รับผิดชอบหรือหัวหน้าโครงการ

2) ปัญหา อุปสรรคเชิงโครงสร้างของการมีแผนงานย่อยในแผนแม่ทบบริการวิชาการ จำนวนหลายแผน ขอบเขตของแผนงานและหน่วยงานที่ค่อนข้างทับซ้อนกัน

3) ปัญหา อุปสรรคเชิงโครงสร้างของการมีคณะทำงานย่อยเพื่อพิจารณาและติดตามผลการดำเนินงานโครงการบริการวิชาการแก่สังคม (เงินแผ่นดิน) หลายแผนงาน

1.3.2 ปัญหา อุปสรรคการดำเนินงานโครงการบริการวิชาการแก่สังคม

การจัดทำโครงการบริการวิชาการแก่สังคมซึ่งมีผู้เกี่ยวข้องโดยตรงคือ ผู้รับผิดชอบหรือหัวหน้าโครงการ เจ้าหน้าที่กองคลัง เจ้าหน้าที่กองพัสดุ ที่เกี่ยวข้องกับการเบิกจ่าย การจัดซื้อจัดจ้างตามระเบียบฯ กระบวนการคลัง เจ้าหน้าที่สถาบันวิจัยและพัฒนาซึ่งเป็นหน่วยงานที่ได้รับมอบหมายให้รับผิดชอบแผนงานที่ 3 และ แผนงานที่ 4 ปัญหาอุปสรรคในการดำเนินโครงการบริการวิชาการแก่สังคม ดังนี้

1) ปัญหา อุปสรรคการดำเนินงานโครงการบริการวิชาการของผู้รับผิดชอบหรือหัวหน้าโครงการที่พบ ได้แก่ ปัญหาในการเบิกจ่ายในการจัดทำบริการวิชาการฯ ไม่มีปัญหาถ้าดำเนินการตามคู่มือ

ของกองแผนงานซึ่งประกอบการประชาสัมพันธ์ของกองแผนงานที่ได้เวียนแจ้งประชสัมพันธ์อยู่แล้ว อย่างไรก็ตามก็ยังมีค่าใช้จ่ายบางรายการ/บางหัวข้อไม่สอดคล้องกับกิจกรรมที่ดำเนินการจริง

2) ปัญหา อุปสรรคการในดำเนินโครงการบริการวิชาการในส่วนของเจ้าหน้าที่หน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการจัดทำโครงการบริการวิชาการฯ พบว่ามีปัญหา อุปสรรค ดังนี้

2.1) กองแผนงาน พบว่า

2.1.1) บางหน่วยงานไม่ให้ความร่วมมือแจ้งชื่อโครงการบริการวิชาการ กองแผนงานจึงนำรายชื่อโครงการเดิมที่มีอยู่แล้วหรือค้างอยู่ ที่มีคุณภาพเสนอค่าของงบประมาณแผ่นดิน

2.1.2) การกำหนดยุทธศาสตร์ของมหาวิทยาลัยในบางปีอาจเน้นไม่เหมือนกัน โดยจะวิเคราะห์และเสนอคณะทำงานพิจารณาก่อนที่จะแจ้ง Theme ให้แก่ผู้สนใจขอรับทุนในการประชุมชี้แจงแนวทางและหลักเกณฑ์การเขียนคำขอฯ ทุกปี รวมทั้งเอกสารประชาสัมพันธ์แก่หน่วยงาน กรณีการตอบแผนยุทธศาสตร์ (เช่น โครงการเกี่ยวกับผู้สูงอายุ) กองแผนจะเวียนหนังสือไปที่สาขาวิชา รวมถึงประสานงานไปยังผู้มีประสบการณ์ที่เกี่ยวข้องในเรื่องนี้ เนื่องจากระยะเวลาการส่งคำขอในระยะเวลาจำกัด และหากมีผู้ยื่นโครงการ ผ่านการพิจารณาและถูกตัดจากสำนักงบประมาณ ก็สะท้อนมายังมหาวิทยาลัยเพื่อให้สามารถมาขอรับทุนจากเงินรายได้

2.1.3) การจัดสรรงบประมาณแผ่นดินสำหรับโครงการวิชาการแก่สังคัมมหาวิทยาลัยได้รับจัดสรรงบประมาณครั้งสุดท้ายในปีงบประมาณ พ.ศ. 2562 และผ่องถ่ายเป็นการใช้งบประมาณเงินรายได้ของมหาวิทยาลัย และมอบให้สำนักการศึกษาต่อเนื่องเป็นหน่วยงานหลักรับผิดชอบ โดยมีพันธกิจบริการวิชาการแก่สังคัมยังเหมือนเดิม ซึ่งการจัดพันธกิจภายใต้เงินรายได้มีงบประมาณน้อยลง เนื่องจากมหาวิทยาลัยมีนโยบายการให้บริการวิชาการแก่สังคัมโดยเน้นการหารายได้จากโครงการบริการวิชาการแก่สังคัม ซึ่งในปีแรกคือปีงบประมาณ 2563 ยังไม่ได้ดำเนินการใดๆ ต่อมาในปีงบประมาณ 2564 – 2565 เริ่มร่างระเบียบฯ เพื่อให้เน้นในการหารายได้ เช่น หารายได้แบบ Online สำหรับวงเงินงบประมาณสำหรับพันธกิจบริการวิชาการฯ คาดว่าจะไม่การเพิ่มวงเงินดังกล่าว อย่างไรก็ตาม ปัจจุบันกองแผนงานยังต้องจัดทำคำขอของงบประมาณแผ่นดิน สำหรับพันธกิจบริการวิชาการฯ ต่อไปทุกปี

2.1.4) ปัญหาการกรอกข้อมูลค่าของงบประมาณการจัดทำโครงการบริการวิชาการแก่สังคัม ในระบบ e-Social จากการสะท้อนปัญหาการใช้งานระบบจากผู้ขอรับทุน ในการประชุมชี้แจงและได้ปรับปรุงระบบ e-Social เป็นระยะๆ

2.2) สถาบันวิจัยและพัฒนา พบว่า

2.1.1) ไม่มีปัญหาเกี่ยวกับระเบียบฯ และแนวปฏิบัติฯ มีเพียงปัญหาการเบิกจ่ายค่าตอบแทนคณะกรรมการฯ มักเกิดในช่วงเวลาหลังพิจารณารายงานการวิจัยแล้วเสร็จ ซึ่งจะเป็นการตั้งงบประมาณในปีต่อไป เนื่องจากในการดำเนินการบริการวิชาการฯ อิงรูปแบบการวิจัยจะใช้เวลา

มากกว่า 1 ปีงบประมาณ เพราะรวมเวลาในการทำวิจัยของส่วนหัวหน้าโครงการหรือผู้รับผิดชอบโครงการให้แล้วเสร็จและเวลาในการพิจารณารายงานของคณะกรรมการเฉพาะกิจจนกว่าจะรับรองรายงานการวิจัยได้ ซึ่งในขั้นตอนการเบิกจ่ายค่าตอบแทนคณะกรรมการฯ ในการพิจารณารายงานการวิจัย มักจะพบปัญหาความเข้าใจคลาดเคลื่อน ไม่ตรงกันของเจ้าหน้าที่กองคลังซึ่งจะขอให้ทางสถาบันวิจัยชี้แจง หรือจัดส่งเอกสารเพิ่มเติม ซึ่งบางกรณีเป็นการร้องขอเอกสารเกินเงื่อนไขที่ควรเป็น นอกจากนั้น การขอเอกสาร การขอให้ชี้แจงยังแตกต่างกันในแต่ละครั้ง จึงเป็นปัญหาในการเบิกจ่าย และยังมีปัญหาเพิ่มขึ้นอีกเมื่อกองคลังเปลี่ยนคนตรวจสอบงบประมาณ สำหรับการแก้ปัญหาที่ผ่านมารณีนีได้รับบท่างตั้งจากเจ้าหน้าที่กองคลังว่าเอกสารประกอบการเบิกจ่ายไม่ถูกต้องกระทำโดยจัดประชุมร่วมกับเจ้าหน้าที่กองคลังและผู้เกี่ยวข้อง จะสอบถามเอกสารไม่ถูกต้องอย่างไร จะแก้ไขอย่างไร ใช้เอกสารอะไรบ้าง โดยร่วมกันคิดและร่วมกันจัดทำแบบฟอร์มที่เกี่ยวข้อง ในส่วนของผู้รับผิดชอบหรือหัวหน้าโครงการสถาบันวิจัยและพัฒนาได้แก้ไขปัญหาคือเป็นการล่วงหน้าโดยจัดทำประกาศเปิดรับโครงการบริการวิชาการแก่สังคมในส่วนของแผนงานที่ 3 และแผนงานที่ 4 และแนบระเบียบฯ ประกาศฯ แบบฟอร์มในรูปแบบเอกสารและขึ้นเว็บไซต์ของสถาบันวิจัยให้สามารถดาวน์โหลดได้ รวมทั้งจัดประชุมชี้แจงขั้นตอน และจัดทำประกาศการเปิดรับทุนโครงการบริการวิชาการแก่สังคมตามแผนงานที่ 3 ในกรณีที่ผู้รับผิดชอบหรือหัวหน้าโครงการเคยติดต่อ หรือได้รับทุนวิจัยของมหาวิทยาลัยแล้วก็จะมีความเข้าใจได้เป็นอย่างดี ดังนั้นจึงไม่มีปัญหาในการเบิกจ่าย แต่อาจมีปัญหาคือในด้านระยะเวลาดำเนินการวิจัยเนื่องจากเป็นงบประมาณแผ่นดินซึ่งมีความเข้มงวดในเรื่องเกี่ยวกับการเร่งรัดการเบิกจ่ายตามมติคณะรัฐมนตรีหรือมติคณะรักษาความสงบแห่งชาติ และสำนักงบประมาณ

2.3) ในส่วนของกองพัสดุ พบว่า

การเบิกจ่ายเงินงบประมาณโครงการบริการวิชาการแก่สังคมในส่วนของการจัดซื้อ จัดจ้าง พบว่า ปัญหาในที่พบส่วนใหญ่เป็นปัญหาในทางปฏิบัติซึ่งเกิดจากผู้รับผิดชอบหรือหัวหน้าโครงการบริการที่จัดทำโครงการบริการวิชาการเป็นครั้งแรก คาดว่าอาจเป็นเพราะความไม่เข้าใจเพราะอาจจะไม่ได้เข้าร่วมประชุมชี้แจงแนวทางการเสนอคำขอโครงการบริการวิชาการแก่สังคมที่กองแผนงานจัดไม่เข้าใจขั้นตอนวิธีการการเบิกจ่ายตามระเบียบฯ กระทรวงการคลัง ในการแก้ไขที่ผ่านมาเจ้าหน้าที่พัสดุที่รับผิดชอบ ประสานงานการจัดทำโครงการบริการวิชาการฯ ใช้วิธีการเชิญมาคุยว่าต้องทำอย่างไร และพยายามแก้ปัญหาการทำงานร่วมกัน สำหรับปัญหาที่เกี่ยวข้องกับผู้ขอรับทุน เช่น กรณีเขียนโครงการและมีรายการครุภัณฑ์ จะชี้แจงว่าไม่ควรจัดซื้อครุภัณฑ์สำหรับโครงการบริการวิชาการฯ นอกจากนั้น กองแผนยังได้กำหนดแนวปฏิบัติว่าไม่จัดสรรให้มีการซื้อครุภัณฑ์ แก้ปัญหาโดยผู้ขอรับทุนปรับแก้ไขรายละเอียดรายการค่าใช้จ่าย การแก้ไขปัญหาคือประการหนึ่ง คือ การวิเคราะห์ค่าของงบประมาณเบื้องต้นก่อนจัดทำสัญญาและดำเนินการเบิกจ่ายไปที่กองพัสดุต่อไปนั้น เจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องในการวิเคราะห์ อาทิ เจ้าหน้าที่กองแผน

และ/ หรือเจ้าหน้าที่ของสถาบันวิจัยและพัฒนาจะวิเคราะห์และตัดงบประมาณส่วนนี้แล้ว ทั้งนี้ การจัดทำโครงการบริการวิชาการวิชาการฯ ไม่มีปัญหาเกี่ยวกับระเบียบฯ ในการเบิกจ่ายงบประมาณแผ่นดินทั้งในส่วนเป็นงบหมวดเงินอุดหนุนและงบประมาณรายจ่ายอื่นที่มีระเบียบฯ ที่ค่อนข้างเข้มงวดกว่า

5.2 ข้อเสนอแนะ

5.2.1 ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1) ควรมีการจัดทำคู่มือโครงการบริการวิชาการสังคมที่ครอบคลุมทุกกิจกรรม โดยเฉพาะการจัดกิจกรรมที่ใช้สื่อออนไลน์ และกิจกรรมการบริการวิชาการฯ ที่ก้าวหน้าและสอดคล้องกับเทคโนโลยีที่เปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว เพื่อให้ผู้รับผิดชอบและผู้ที่เกี่ยวข้องใช้เป็นแนวทางในการดำเนินงานโครงการบริการวิชาการแก่สังคมได้

2) มหาวิทยาลัยควรประเมินโครงการบริการวิชาการแก่สังคมอย่างต่อเนื่อง และควรใช้ผลการประเมินโครงการบริการวิชาการแก่สังคมเพื่อประกอบการตัดสินใจในการจัดทำโครงการบริการวิชาการแก่สังคม แผนประจำปีในการจัดบริการวิชาการแก่สังคมของมหาวิทยาลัยให้สอดคล้องกับบริบท ความต้องการของสังคม เพื่อสร้างภาพลักษณ์ของมหาวิทยาลัยให้เป็นที่ประจักษ์

5.2.2 ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

การวิจัยประเมินผลโครงการบริการวิชาการสังคมของมหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2556 -2560 ครั้งนี้ มุ่งประเมินในมิติประสิทธิผลและประสิทธิภาพในการจัดทำโครงการบริการวิชาการแก่สังคมเท่านั้น จากการประเมินในครั้งนี้ พบว่า มหาวิทยาลัยได้จัดทำโครงการบริการวิชาการอย่างต่อเนื่องตั้งแต่ปีงบประมาณ พ.ศ. 2548 เป็นต้นมา จึงมีผลงานโครงการบริการวิชาการแก่สังคมเป็นจำนวนมาก และบางโครงการเป็นการจัดบริการวิชาการแก่สังคมต่อเนื่อง ซึ่งน่าจะมีผลการดำเนินงานในระดับผลลัพธ์และผลกระทบที่เป็นรูปธรรม ดังนั้น จึงเห็นสมควรมีการวิจัยเพื่อประเมินในมิติอื่น ๆ เพิ่มเติม ดังนี้

1) ควรมีการวิจัยเพื่อประเมินความคุ้มค่าของการจัดทำโครงการบริการวิชาการแก่สังคมของมหาวิทยาลัย

2) ควรมีการวิจัยประเมินผลกระทบโครงการบริการวิชาการแก่สังคมบางโครงการที่มีลักษณะเป็นโครงการที่มีการดำเนินการต่อเนื่อง มีจำนวนกลุ่ม เครือข่าย และผู้รับบริการจำนวนมากและหลากหลาย เพื่อประเมินความคุ้มค่าทางสังคม (Social Impact Assessment) ของการจัดทำบริการวิชาการแก่สังคมของมหาวิทยาลัย ทั้งนี้ เพื่อประโยชน์ในการพิจารณาสร้างภาพลักษณ์ของมหาวิทยาลัย หรือจัดทำ Brand Positioning หรือกำหนดการจัดกลุ่มมหาวิทยาลัยเพื่อประโยชน์ในการเสนอของงบประมาณแผ่นดินประจำปีของมหาวิทยาลัย และเพื่อเป็นข้อประกอบการเสนอขอรับงบประมาณสนับสนุนการวิจัยให้ต่อไป